

ภาคผนวก ๒

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis

และการสร้างยุทธศาสตร์การวิจัยโดยใช้เครื่องมือ SWOT Matrix

การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ได้มาจาก ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) เวทีการประชุมร่วมกับบุคลากรกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และ ๒) ผลสรุปจากรายงาน ฉบับสมบูรณ์การสังเคราะห์งานวิจัย ด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๒ จำนวน ๑๓๔ เรื่อง โดยทีมที่ปรึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยองค์กรด้านการวิจัย ของกระทรวง (SWOT Analysis) ประกอบไปด้วย

S = Strengths จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กร ที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

W = Weakness จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กร ที่เป็นลบและด้อย ความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

O = Opportunities โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอก ที่เอื้ออำนวย ให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

T = Threats ภาวะคุกคาม หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอก ที่ขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์

รายละเอียดมีดังนี้

➤ จุดแข็ง (S)

๑) กระทรวงฯ มีพันธกิจในการเป็นหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒) มีกลไกการบริหารงานวิจัย ได้แก่

๒.๑) คณะกรรมการวิจัยในระดับกระทรวงฯ

๒.๒) คณะกรรมการระดับสำนัก/กอง ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อเสนอประเด็นวิจัย ให้กับผู้บริหารก่อนเสนอของบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

๒.๓) มีสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(สมพ.) เป็นหน่วยงานหลักในการเชื่อมประสานงานวิจัยกับสำนัก/กองต่างๆ

๓) การของบประมาณด้านการวิจัยยึดหลักการความสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ของกระทรวงฯ รวมทั้งยุทธศาสตร์วิจัยแห่งชาติด้วย

➤ จุดอ่อน (W)

๑) แผนแม่บทด้านงานวิจัย ยังไม่นำไปสู่การปฏิบัติจริงได้

๒) ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัยเท่าที่ควร

๓) ระบบสนับสนุนงานวิจัยและงบประมาณยังไม่เอื้อต่อการทำงานวิจัยเท่าที่ควร ได้แก่

๓.๑) ไม่มีตำแหน่งนักวิจัย และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยโดยตรง

๓.๒) มีหน่วยงานหลักด้านการวิจัยในบางสำนัก/กองเท่านั้น

๓.๓)ระเบียบราชการบางประการของกระทรวงฯที่ไม่เอื้ออำนวยให้บุคลากรทำวิจัย เช่น ค่าตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับการทำงานวิจัย

๓.๔) การประสานงานด้านงานวิจัยกับหน่วยงานระดับจังหวัดมีความล่าช้า ทำให้บุคลากรในต่างจังหวัดพัฒนาโครงการวิจัยไม่ทันตามเวลา

๔) งานวิจัยของกระทรวงฯ¹ ยังไม่นำไปสู่การลดหรือแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย กระทรวงฯได้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงการวิจัยเชิงสำรวจทัศนคติ และการวิจัยเชิงติดตาม ประเมินผลแผนงาน/โครงการของกระทรวงฯ

๕) ข้อจำกัดเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรกระทรวงฯในการทำวิจัย ได้แก่

๕.๑)การนำเสนอผลสรุปจากงานวิจัยเพื่อให้ผู้บริหารตัดสินใจในเชิงนโยบาย และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมีน้อย

๕.๒) ไม่มีนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๕.๓) บุคลากรของกระทรวงฯมีความมั่นใจในการทำวิจัยน้อย

๕.๔)การเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน ภายนอกยังมีน้อย

๕.๕) การพัฒนาคุณภาพของงานวิจัย และการสร้างการยอมรับจากสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆที่สนับสนุนงานวิจัยยังมีน้อย

๕.๖) การเข้าร่วมงานวิจัย และนำเสนอผลงานวิจัยสู่นานาชาติมีน้อย

๖) ระบบฐานข้อมูลงานวิจัยจากทุกหน่วยงานของกระทรวงฯยังไม่สมบูรณ์

➤ โอกาส (O)

๑) นโยบายรัฐบาล มุ่งให้ความสำคัญกับงานพัฒนาสังคมในประเด็นเรื่องความผาสุกของสังคม

๒)มีแหล่งเงินทุนภายนอกที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ได้แก่ ๑) สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ๒) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ๓) สถาบันวิจัยระบบ สาธารณสุข(สวรส.) ๔) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และ ๕) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น

➤ ภาวะคุกคาม (T)

๑) ระบบการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยยังไม่เท่าทันสถานการณ์เท่าที่ควร และมีการเปลี่ยนแปลงประเด็นการวิจัย รวมถึงถูกระงับในบางประเด็น (สำนักงานงบประมาณ คณะกรรมการ การบริหาร)

¹ ผลสรุปจากรายงานฉบับสมบูรณ์การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒๕๔๖-๒๕๕๒)จำนวน ๑๓๔ เรื่อง

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis นำมาการสร้างยุทธศาสตร์การวิจัยโดยใช้เครื่องมือ SWOT Matrix เป็น ๕ เทคนิค ได้แก่

๑. จุดแข็ง - โอกาส

นำจุดแข็งมาจัดความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับโอกาสแล้วเขียนข้อความที่เป็นยุทธศาสตร์อันบ่งบอกถึงวิธีการสำคัญที่จะบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์

๒. จุดแข็ง - ภาวะคุกคาม

การนำจุดแข็ง มาจัดความสัมพันธ์กับภาวะคุกคาม แล้วเขียนข้อความที่เป็นยุทธศาสตร์อันบ่งบอกถึงวิธีการสำคัญที่จะบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์

๓. จุดแข็ง – จุดอ่อน

นำจุดแข็งที่มีมาจัดความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันกับจุดอ่อน แล้วเขียนข้อความที่เป็นยุทธศาสตร์อันบ่งบอกถึงวิธีการสำคัญที่จะบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์

๔. จุดอ่อน - โอกาส

นำจุดอ่อนมาจัดความสัมพันธ์กับโอกาสแล้วเขียนข้อความที่เป็นยุทธศาสตร์อันบ่งบอกถึงวิธีการสำคัญที่จะบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์

๕. จุดอ่อน - ภาวะคุกคาม

นำจุดอ่อนมาจัดความสัมพันธ์กับภาวะคุกคามแล้วเขียนข้อความที่เป็นยุทธศาสตร์อันบ่งบอกถึงวิธีการสำคัญที่จะบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์

ดังตาราง SWOT Matrix

SWOT Matrix	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
โอกาส (O)	(SO) : ความร่วมมือกับแหล่งทุนภายนอก ● จุดแข็ง (S๑) กับ โอกาส (O๑,O๒)	(WO) : ข้อมูลสารสนเทศการวิจัยด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ● จุดอ่อน (W๑) กับ โอกาส (O๑,O๒)
ภาวะคุกคาม (T)	(ST) : สร้างการยอมรับภารกิจด้านการวิจัย จุดแข็ง (S๑) กับ ภาวะคุกคาม (T๑)	(WT) : พัฒนาศักยภาพบุคลากรของกระทรวงฯด้านการวิจัย จุดอ่อน (W๕) กับ ภาวะคุกคาม (T๑)
	(SW) : การนำยุทธศาสตร์การวิจัยไปสู่การปฏิบัติจริง จุดแข็ง (S๑,S๒) กับ จุดอ่อน (W๑,W๒,W๓)	

สรุปได้ ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. การประสานความร่วมมือกับแหล่งทุนภายนอกอย่างเป็นระบบ
๒. ยกระดับงานด้านการวิจัยไปเป็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ
๓. ผลักดันยุทธศาสตร์การวิจัยสู่การปฏิบัติจริง
๔. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการวิจัยของกระทรวงฯ
๕. พัฒนาศักยภาพบุคลากรกระทรวงฯ ด้านการวิจัยด้วยการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

(Routine to Research : R to R)

จากนั้นมีการปรับปรุงประเด็นยุทธศาสตร์อีก ๓ ครั้ง ดังตาราง

ครั้งที่ ๑ หลังจากจัดเวทีรับฟัง ความคิดเห็น ๔ ภาค/ ๔ จังหวัด (วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔)	ครั้งที่ ๒ หลังจากจัดเวทีวิพากษ์ในส่วนกลาง (๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔)	ครั้งที่ ๓ หลังจากประชุมร่วมกับ คณะกรรมการวิจัยของ กระทรวงฯ รวม ๒ ครั้ง (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)
๑. พัฒนาศักยภาพคน และระบบด้านการวิจัย	๑. ผลักดันยุทธศาสตร์การวิจัย สู่การปฏิบัติจริง	๑. พัฒนาศักยภาพคน กลไก และระบบด้านการวิจัย
๒. ใช้ประเด็นการวิจัย เป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไข ปัญหาและพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย	๒. ยกระดับภารกิจด้านการวิจัย เป็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ	
๓. การกำกับติดตาม และประเมินผล	๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การวิจัยด้านการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	
	๔. เสริมสร้างศักยภาพบุคลากร กระทรวงฯด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (PAR) แบบพัฒนางาน ประจำสู่งานวิจัย (R to R) วิจัยเชิงระบบ เชิงนโยบาย และวิจัยเชิงปัญหา	
	๕. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล ยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงฯ	
	๖. เสริมพลัง ๗ กลุ่มเป้าหมาย ให้ทำวิจัยด้วยตนเอง และใช้งานวิจัย เป็นเครื่องมือสู่การพึ่งตนเองได้	๒. การสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน ท้องถิ่น สังคม โดยกระบวนการวิจัย
	๗. การประสานความร่วมมือกับ แหล่งทุนภายนอกอย่างเป็นระบบ	๓. สานพลัง สร้างงานวิจัย เพื่อสังคมคุณภาพร่วมกับ ภาคีสนับสนุน